

חברי אהבה
האחר

אחים לנפש
יחד מחברים עולמות

לתת יז

OLAMI

נפש
יהודי
NEFESH YEHUDI
בונים עתיד מחובר

כיצד הדרך הטובה ביותר לסייע לנזקק?

אם, רשות או חובה?

אם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ
לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנִטָּה לֹא תִשְׁיָמוּן עָלָיו נִטְרָה
(שמות, כב, כד)

רבי ישמעאל אומר כל אם ואם שבתורה
רשות חוץ משלושה וזה אחד מהן
(מכילתא, קפב)

שאלה למחשבה:
היות וכוונת התורה לצוות ולחייב את מצוות
ההלואה, מדוע נוקטת היא במילה 'אם'
העשויה להתפרש כרשות?

מה גדול יותר מהצדקה?

מצות עשה להלוות לעניי ישראל,
והוא מצוה גדולה יותר מהצדקה.
וקרובו עני קודם לעניים אחרים, ועניי
עירו קודמים לעניי עיר אחרת. ואפילו
עשיר שצריך להלוות, מצוה להלוותו
לפי שעה ולהנותו אף בדברים
וליעצו עצה ההוגנת לו (שולחן ערוך,
צז, א)

שאלה לדיון:

מדוע לדעתכם מצוות הלוואה גדולה יותר
ממצוות הצדקה?

עוזרים למסתתר

שצונו הא-ל להלוות לעני כדי להקל לו מעוניו ולהרחיב לו, וזו מצווה יותר חזקה ויותר מחויבת מכל מצוות צדקה, כי מי שנתגלה כבר עוניו ברבים והוא פושט ידו לצדקה, אין צרתו ובושתו כמו צרת העני המסתתר, שרוצה להיעזר קודם שיתגלה עוניו ברבים ויתבזה (רמב"ם, ספר המצוות, מצווה קצז)

כמה צריך להלוות?

דיון הלכתי:

במצוות צדקה מקובל הכלל כי אל לו
לאדם לבזבז יותר מחומש מנכסיו. היינו,
אין לתת לצדקה יותר מחמישית מההון
של הנותן.

**האם לדעתכם ניתן להשוות ולהבין כי
גם את ההלוואה יש להגביל לחומש
מנכסי המלווה?**

עשה כל שביכולתך

וכמה יהיה השעור שחייבה התורה להלות איש לרעהו?
לא מצאתי בעניי מפרש בדברי חז"ל שעור לזה.
ואין ללמד לזה מן צדקה, דשם השעור לכל היותר הוא
חומש מנכסיו, דהתם (כיון ששם) הוא נותן לחלוטין. אבל
הכא בהלואה בא לו הממון בחזרה.

ולהפך גם כן אין סברא לומר, שכל ממונו שהם לעת
עתה בטלות אצלו יחוייב מהתורה לחלק אותם לגמילות
חסד, פן יזדמן לו איזה עסק לרוח ביתו, ולא יהיה לו
ממונו בידו.

ומסתברא דתלויה מצוה לכל אחד כפי השגת ידו, וכל
אשר בכחו לעשות לטובת חברו – יעשה (אהבת חסד,
א, ד).

שאלת אתגר:

על פי דברי ה'אהבת חסד' נסו לנסח
כלל קבוע שיסייע לקבל החלטה
כמה כסף יש להלוות

הרבה לקצת או קצת להרבה?

אם באו לפניו הרבה אנשים, ואחד מהן צריך ללות סך מרובה, ושאר האנשים לא יבקשו ממנו כל אחד, כי אם דבר מועט, ואם ילוח להאחד הסך המרבה, לא יהיה לו מה ללות לשאר האנשים, מוטב שילוח לכל אחד סך מועט, מלהלות לאחד סך מרבה, דעל כל אחד ואחד שהוא מלוחו, הוא מקים מצות עשה בפני עצמה... ואם האחד שרוצה להלות לו הסך המרבה, יועיל לו בהלואתו, שלא יתמוטט לגמרי, אפשר דהוא קודם, דבזה מקים גם כן מה שאמר "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו וגו'"... (אהבת חסד, א, יד)

מה ההבדל בין נתינה אחת משמעותית לנתינות רבות אך משמעותיות פחות?
מה נכון יותר לעשות?

בניה אישית

שרש המצוה, שרצה האל להיות ברואיו
מלמדים ומרגלים במדת החסד והרחמים
כי היא מדה משבחת, ומתוך הכשר גופם
במדות הטובות יהיו ראויים לקבלת
הטובה (ספר החינוך, סו)

כיצד ניתן 'להתאמן' להיות
אנשים טובים יותר?

למה 'אם'?

אם אמנם מצוות ההלואה הינה חובה גמורה, מדוע כתבתה תורה בלשון 'אם'?
... שכן, אם יבוא עני אל רעהו ויבקש ממנו הלוואה, ואילו זה האחרון יחמיץ לו פנים אך לבסוף יתן לו את מבוקשו תוך שהוא משדר בכל פעולה מפעולותיו כי היה מעדיף להימנע מכך אלמלא שחייבתו תורה – בודאי לא תתקיים בכך מצוות התורה בהידור.

... התורה מבקשת שאנו נלוה לעני מממוננו בשמחה, ואיננו עושים זאת מחמת החובה המוטלת עלינו אלא מחמת שאנו רואים זאת כזכות לעצמנו לסייע לו בשעת דחקו (מקדש הלוי, עמוד ערב).

אריסוק
אחיק אנפש
סרקו

אכניסה לאתר
<https://achimlanefesh.org.il>

